

Aika: tiistai 29.8.2006 klo 14-16

Paikka: Helsingin yliopisto, päärakennus, luentosali X

Osallistujat: Eeva-Liisa Aalto
Tieteellisten seurain valtuuskunta
Bo-Christer Björk (puheenjohtaja)
Hanken, Institutionen för företagsledning och organisation
Turid Hedlund
Hanken, Institutionen för företagsledning och organisation
Kristiina Hormia-Poutanen
Kansalliskirjasto, Kansallisen elektronisen kirjaston palvelut
Jyrki Ilva
Kansalliskirjasto, Tietokantapalvelut
Esa-Pekka Keskitalo
Kansalliskirjasto, Tietokantapalvelut
Kalle Korhonen (sihteeri)
HY, Kirjastopalvelujen koordinointiyksikkö; OA-JES
Claus Montonen
HY, Fysikaalisten tieteiden laitos
Annikki Roos
Kansanterveyslaitos, Tietopalveluyksikkö
Mika Stenberg
HY, Terkko
Samu Viita
Kansalliskirjasto, Kansall. elektronisen kirjaston palvelut; OA-JES
Rita Voigt
Teknillisen korkeakoulun kirjasto; OA-JES

1. Edellisen kokouksen pöytäkirja

- Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

2. OA-JES-hankkeen edistyminen ja toiminta syksyllä

- Tiedotus (Korhonen): tutkijoille järjestettiin tiedotustilaisuus Viikissä kesäkuussa, ja 15.9. sellainen järjestetään Turussa. Tutkijatiedotusta yritetään järjestää myös muissa kaupungeissa; yhteyksiä on otettu Kuopioon, Ouluun ja Tampereelle. Kirjastolaisille open accessistä tiedotetaan useammassa yhteydessä (mm. Vaasassa 27.9., Kansalliskirjastossa 12.10. ja Erikoiskirjastopäivillä marraskuussa). Viikissä toimiville tutkimuslaitoksille järjestettiin tiedotustilaisuus kesäkuussa. FinnOA:n verkkosivut ovat osoitteessa www.openaccess.fi/info; sivujen päivitysoikeus on usealla henkilöllä. Verkkoviestintään olisi hyvä saada myös kommentteja open access -yhteisöltä.

- Julkaisuarkistojen koordinointi (Voigt): Julkaisuarkistojen perustamisesta on keskusteltu usean tutkimuslaitoksen edustajien kanssa (GTK, VTT), ja neuvottelut jatkuvat (mm. SYKE). – Voigt on osallistunut aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön, ja hänet on nimitetty European e-Theses / Technical and Metadata Issues -ryhmän vetäjäksi. – Hän on laatimassa suosituksia julkaisuarkistojen yhteentoimivuudesta. Aihetta käsitellään myös Oulussa yliopistokirjastojen julkaisupäivässä 5.10. Samalla matkalla Voigt tapaa myös Rovaniemellä toimivien korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten edustajia sekä erillisessä kokouksessa Oulun yliopiston julkaisuvastaavat. – Voigt on myös mukana tukemassa Hankenilla käynnistettävää julkaisuarkiston pilottia. – Voigt on luennoinut OAI:sta ja julkaisuarkistoista informaatiotutkimuksen opiskelijoille Tampereella ja Hämeenlinnassa (TaY:n koulutus). – Voigt osallistuu myös Turun yliopistojen edustajille järjestettävään keskustelutilaisuuteen 15.9. tutkijaseminaarin jälkeen, jossa pyritään laajentamaan olemassaolevien julkaisuarkistojen käyttömahdollisuuksia ja löytämään uusia yhteistyömahdollisuuksia Turun seudulla. – Yleisesti voi sanoa, että asenteet korkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa ovat aiempaa kiinnostuneempia, vaikka asiat lähtevätkin hitaasti liikkeelle.
- Kansalliskirjasto (Keskitalo ja Viita): Kansalliskirjaston roolia julkaisuarkistotoiminnassa hahmotellaan edelleen. – HY:n E-thesis on päätetty siirtää DSpace-alustalle tämän vuoden aikana. Opinnäytteiden metadata-asia on vielä kesken. – Jyväskylän yliopiston kanssa aloitetaan konsortiomallin kokeilu, jossa KanKi toimii keskitetyn palvelun tarjoajana. – Vapaakappaleiden luovutusta koskevia ohjeita valmistellaan syksyn aikana. – Viita esitteli DSpace-sovellusta. Hän on muokannut sovelluksen käyttöliittymää Texasin A&M –yliopistossa tehdyn kehitystyön pohjalta. – KanKi:ssa on myös asennettu EPrints-testialusta.
- Keskusteltiin pysyvistä identifioijista. DSpace käyttää handlea, mikä ei ole sinänsä ongelma resoluution kannalta. Keskusteltiin siitä, kenen vastuulla resoluutiopalvelimen tulisi olla. Todettiin, että eri tahojen rooleista tulisi sopia. Suomen URN-osoitteiden resoluutiopalvelin on TKK:lla, ja se toimii hyvin. Keskustelu teknisistä asioista siirrettiin julkaisuarkistoryhmän kokoukseen. Ryhmä todettiin hyväksi teknisen tason osaajien keskustelufoorumiksi, ja siihen on tärkeä saada kaikki alan tekijät mukaan.
- Kotimaisten tiedelehtien julkaisualusta (Aalto): 4 julkaisua on ollut kiinnostuneita TSV:n asentaman OJS-sovellukseen perustuvan julkaisualustan käyttämisestä. Ne ovat *Elore*, *Memoranda*, *Suolehti* ja *Agricultural and Food Science*. Myös monelta yliopistojen laitokselta on kysely mahdollisuuksia käyttää palvelua. Ohjeistus luodaan syksyn aikana; päätökset eivät synny hetkessä. Tekijänoikeuskysymyksiin tarvitaan lisää ohjeistusta. – KanKi:n kanssa on pidetty kokous koskien palvelun suhdetta Artoon ja Elektraan.
- Keskusteltiin tekijänoikeusasiasta. Korhonen on OA-JES-projektin puitteissa laatinut tiiviin ohjeen omien julkaisujen tallentamisesta verkkoon (www.openaccess.fi/info/tekijanohjeet.pdf). Todettiin,

ettei tällä hetkellä tarvita tekijänoikeusasioihin keskittynyttä alaryhmää FinnOA:han.

- Todettiin, että konkreettisia tuloksia on saatu kaikissa projektin osioissa, ja syksyn aikana niitä tulee lisää.

3. Pohjoismainen yhteistyö: FinnOA:n osallistuminen Nordbib-rahoitukseen

- Kokouskutsun liitteenä oli jaettu Hanne Kværndrupin laatima Nordbib-rahoitushankkeen esittely. Taustalla on lakkautettu Nordinfo.
- Nordbib-rahoitus toimii siten, että projektien on saatava muista lähteistä 60% rahoituksesta, ja Nordbib antaa 40%. Jaossa on kaikkiaan 10 milj. DKK (n. 1,3 milj. €), jotka jaetaan neljän maan kesken neljän vuoden aikana. Johtoryhmässä ovat mukana Suomesta Gustav Björkstrand (Åbo Akademi), Kaj Ekholm (KanKi) ja Hormia-Poutanen. Björk on myös liittymässä johtoryhmään. Projektissa on kolme osaa (work package): Policy and Visibility, Content and Accessibility ja Infrastructure and Interoperability. Päävastuuhenkilö on mahdollisesti Ingegerd Rabow. Esiselvityksen ja tilannekatsauksen tekevät Björk ja Hedlund. Olisi tärkeää saada aikaan toisiinsa liittyvät yhteishankkeet eri Pohjoismaissa.
- Keskusteltiin OA-JES-hankkeen jatkosta. Julkaisuarkistotyöryhmän toiminnan kannalta olisi tärkeää, että siinä olisi ydinryhmä, joka sitoutuu toimintaan ja vie sitä eteenpäin. Sikäli ainakin vuoden jatkorahoitus julkaisuarkistotoiminnalle olisi tarpeen. Koko hankkeen jatkoa pohditaan Montosen johdolla.
- Olisi hyvä hahmotella kolmen vuoden jatkohanke, joka sopisi Nordbib-rahoituksen osioihin. Hormia-Poutanen kertoi, että osioihin 1 ja 2 tulee olemaan avoin haku, mutta osioon 3 (Infrastructure and Interoperability) työryhmä muodostetaan kutsusta pelkästään kansalliskirjastojen edustajista, koska riittävän osaamisen katsotaan löytyvän niiden piiristä. Tämä menettely herätti kokouksessa keskustelua, liittyhän aihepiiri 3 myös oleellisesti OA-JES-hankkeen julkaisuarkistojen koordinointi –osioon.
- Keskusteltiin siitä, miten saataisiin koottua loput 60% rahoituksesta. Esimerkiksi TSV:n osalta tämä osuus voisi muodostua virkatyöstä. Todettiin, että Nordbibin tarjoama rahoitus laskee selvästi vuosien kuluessa. Rahalla halutaan auttaa nopeaa siirtymistä open access –julkaisemiseen.
- Keskusteltiin yhteistyökumppaneista. Muissa Pohjoismaissa on jo toimivat julkaisuarkistopalvelut, ja sikäli julkaisuarkistojen perustamiseen voi olla vaikea löytää yhteistyökumppaneita.
- Nordbib-kokous on 12.10. Kööpenhaminassa.

4. Lehtityöryhmä

- Toukokuun lehtiseminaarista on saatu hyvää palautetta koskien sekä ohjelmaa että tarjoilua. Järjestettyjen open access –tilaisuuksien positiivisena tuloksena voidaan pitää myös *Duodecim*-lehdessä äskettäin ilmestynyttä Pertti Saloheimon pääkirjoitusta "Tutkimusartikkelit ilmaiseksi Internetistä kaikille ja heti?" (<http://www.terveysportti.fi/terveysportti/Dlehti2.tunnista?a=Y&t=H&fname=duo95866.htm>).

5. Julkaisuarkistotyöryhmä

- Julkaisuarkistotyöryhmä kokoontuu seuraavan kerran 14.9 Hankenilla. Siellä käsitellään mm. kysymystä pysyvistä identifioijista.

6. Kansainvälinen kehitys

- Montonen: Kesäkuussa julkaistiin *Report of the Task Force on Open Access Publishing in Particle Physics* (http://library.cern.ch/OATaskForce_public.pdf). Raportti ehdottaa, että johtavat hiukkasfysiikan tutkimusrahoittajat ja tutkimuslaitokset muodostaisivat konsortion, joka maksaisi open choice -periaatteella eräiden alan keskeisten lehtien artikkelit avoimesti saataville. CERN on aloittanut neuvottelut muiden tutkimuslaitosten kanssa, ja kustantajiin on otettu yhteyttä. 3.11. järjestetään CERNissä konferenssi, jossa keskustellaan jatkotoimenpiteistä.
- Voigt on valittu European e-Theses / Technical and Metadata Issues -ryhmän vetäjäksi (ks. yllä).
- Roos ja Hedlund osallistuivat Bulgarian Banskossa järjestettyyn ELPUB-konferenssiin (<http://info.tuwien.ac.at/elpub2006/>). Kokouksessa oli puhuttu suomalaisten halukkuudesta järjestää vuosittain järjestettävä konferenssi vuonna 2010.
- Korhonen on valittu European University Associationin (www.eua.be) uuteen Open Access Working Groupiin.
- Björk osallistuu syyskuussa Lontoossa järjestettävään JISC Open Access Conferenceen.

7. Muut asiat

- Tutkijoille suunnattu open access –seminaari 15.9. Turun yliopistossa, jossa puhuvat mm. Montonen ja Korhonen.
- Perinteinen yliopistojen julkaisupäivä pidetään tänä vuonna 5.10. Oulussa. Myös tutkimuslaitosten edustajat ovat tervetulleita.
- HY:n julkaisuneuvottelukunta järjestää 2.11. Julkaisijan iltapäivän "Tiedejulkaiseminen myllerryksessä – missä julkaista ja miten?", jossa eri alojen tutkijat puhuvat julkaisemisesta. Keynoten pitää Montonen.

8. Seuraava kokous

- Seuraava FinnOA-työryhmän kokous sovittiin pidettäväksi 26.10. klo 14 Kansalliskirjastossa Vallilassa. [Kokouksen päivämäärää muutettiin myöhemmin. Uudeksi kokouspäiväksi sovittiin 23.11.]